

[nová] Čeština
doma
& ve světě

1 2014

Nová čeština doma a ve světě

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze
1/2014

Redakce:

Vedoucí redaktorka – Mgr. Kateřina Romaševská
Výkonná redaktorka – Mgr. Katarzyna Vaculová
Členové redakce – Mgr. Adriana Filas, Mgr. Oleksandr Sukhanek,
Mgr. Maria Simeunovich-Skvortsova
Korektorky – Mgr. Šárka Keslerová, Mgr. Olga Fojtíková, Mgr. Iva Pospíšilová

Adresa redakce:

Katedra jihoslovanských a balkanistických studií FF UK
nám. J. Palacha 2, 116 38 Praha 1
Tel. (+420) 221 619 347, e-mail: ncads@ff.cuni.cz

Objednávky vyřizuje:

Vydavatelství Filozofické fakulty UK v Praze,
nám. Jana Palacha 2, 116 38 Praha 1, e-mail: books@ff.cuni.cz

Grafická úprava, obálka & sazba: Studio Lacerta (www.sazba.cz)

Obsah

Úvodní slovo 9

Recenze

Radomila Kotková
Šebesta, K. – Škodová, S. a kol. (2012): *Čeština – cílový jazyk a korpusy*.
Liberec: Technická univerzita v Liberci 13

Šárka Keslerová
Boccou Kestřánková, M. a kol. (2013): *Čeština pro cizince: úroveň B2*.
Brno: Edika 16

Články

Magdalena Hromadová
Využití lexikálních germanismů ve výuce češtiny jako cizího jazyka 23

Veronika Vážanová
*Značky českých výrobků jako materiál pro analýzu kulturních specifik
ve výuce češtiny pro cizince* 34

Jana Kocková
Neurčitě tvary slovesné v češtině a ostatních slovanských jazycích 43

Veronika Böhmová
*„Kam panenky, kam jdete?“
Otázky v českých lidových písních (Etnolingvistická studie)* 53

Marie Boccou Kestřánková
*K vybraným parametrům rozvoje gramatické roviny prostřednictvím
metody jevištního tvaru* 61

O autorech tohoto čísla 75

Neurčité tvary slovesné v češtině a ostatních slovanských jazycích

JANA KOCKOVÁ

Abstrakt: Slovanské jazyky mají díky genetické příbuznosti, vzájemným vlivům i řadě podobných vnějších vlivů mnoho shodných rysů. Z hlediska užívání neurčitých tvarů slovesných je neaktivnější ruština a polština, která se v tomto ohledu sblíží s východoslovanskými jazyky. V jihoslovanském areálu došlo k vymizení nebo oslabení infinitivu, který byl nahrazen konstrukcí určitého slovesného tvaru s *da*. Ve východoslovanských jazycích a polštině má naproti tomu řadu modálních funkcí. Podstatná jména slovesná patří do systému slovesných tvarů v západoslovanských jazycích, neslovesný charakter mají ve východoslovanských jazycích a přechodný charakter ve většině jihoslovanských jazyků. V systému přičestí je především podstatné postavení participií na *-l*, která mají systémový charakter v bulharštině, běloruštině a částečně ukrajinštině. V západoslovanských jazycích konkurují tato přičestí tvarům na *-n/-t*.

Klíčová slova: infinitiv, slovanské jazyky, přičestí, přechodník, podstatné jméno slovesné, čeština

Abstract: The Slavic languages have many similarities according to their genetic relationships, reciprocal influences and similar external influences. Polish and Russian use the infinitive verbal forms most active. Polish is in this aspect very close to the East-Slavic languages. The infinitive was lost or its usage is very limited in the South Slavic area, it was replaced with a construction with the particle *da*. Infinitive has many model functions in the East-Slavic languages and in Polish. The verbal nouns are in the West-Slavic languages a part of the verbal system, on the other hand they have a non-verbal character in the East-Slavic languages and in most of the South-Slavic languages their character is ambiguous. The *l*-participle is paradigmatic in Bulgarian, Belorussian and partially in Ukrainian. In the West-Slavic languages these participles compete with the *-n/-t* participles.

Key words: infinitive, Slavic languages, gerundive, adverbial participle, participle, verbal noun, Czech

Čeština a slovanské jazyky mezi sebou vykazují řadu shodných rysů, které vyplývají z jejich genetické příbuznosti, jejich vzájemného ovlivňování (např. vliv ruštiny na systém přičestí) a z působení stejných vnějších vlivů (působení němčiny na češtinu, lužickou srbštinu, slovinštinu). U neurčitých tvarů slovesných je také nutné zohlednit rozdíly mezi spisovnou a hovorovou, příp. i dialektální varietou. Provést hlubší srovnání je možné pouze tam, kde jsou k dispozici dílčí studie pro jednotlivé jazyky.

Infinitiv

Ve srovnání s některými slovanskými jazyky má český infinitiv poměrně omezené využití. V bulharštině¹ a makedonštině, které infinitiv nemají, přejímá jeho funkce určitý slovesný tvar (především tvar ind. prez.) ve spojení s částicí *da*. Omezené využití má infinitiv i v srbštině. Využití konstrukce *s da* je zde považováno za progresivní (Ковалев 2000: 40). Infinitiv není ovšem zcela ustupujícím tvarem a v určitých funkcích bývá dokonce upřednostňován.² Naopak chorvatština infinitiv má a využívá jej. Rozdíl mezi jazyky je tak spíše v preferencích: „However, the choice between them has always been a marker of ‚west‘ vs. ‚east‘, and in recent years has become even more strongly so.“ (Ronelle 2006: 30).

V západoslovanských jazycích se infinitivy liší funkcemi a četností využití. Nejširší je využití ve slovenštině, v menší míře se užívá v polštině, lužické srbštině a nejužší využití má infinitiv v češtině (Giger 1999: 205). Polským infinitivům odpovídá často v češtině určitý tvar slovesný (Lotko 1977: 139). V polštině konkurují užití infinitivu především podstatná jména slovesná, tedy opět neurčitě slovesné tvary, a vedlejší věty.³ Jsou zde časté i konstrukce s neurčitým tvarem slovesným, které známe především z východoslovanských jazyků (Giger 1999: 206). Široké možnosti využití má infinitiv ve východoslovanských jazycích, kde se především aktivně využívají infinitivní věty s různými modálními významy.

V češtině je infinitiv nejčastěji součástí **složeného predikátu**, buď s modálním, nebo fázovým slovesem. Stejnou funkci má infinitiv ve všech slovanských jazycích, v bulharštině a makedonštině tyto funkce zastává konstrukce *s da*. V srbštině konkuruje konstrukci *s da* infinitiv, především po slovesech pohybu (viz pozn. 2). Slovinština⁴ a dolní lužická srbština využívají po slovesech pohybu supinum. V současné době se hovoří o otázce supina i v chorvatštině, kde se objevuje konstrukce *za s* infinitivem (Pranj-

1 Původní zkrácený tvar infinitivu se využívá k tvoření složeného rozkazovacího způsobu: *недеј пиеј*; a může se pojit s modálními slovesy (Beličová 1998: 100).

2 Po slovesech pohybu, infinitiv jako subjekt a další srov. Ronelle (2006) a dizertace Bojana Beliče (2005).

3 „...frekventovanost neurčitku je však vyššia v slovenčine, v polštine s ním korešpondujú často substantíva, hlavne deverbatíva alebo vedľajšie vety.“ (Miroslawska - Sokolová 1996: 63).

4 Tvary supina se v některých případech shodují s hovorovými tvary infinitivu (bez koncového -i). Marušič a Žaucer (2005: 8n.) upozorňují na výskyt supina po nulovém tvaru slovesa pohybu ve spojení s modálním slovesem: *Moram beračit*.

kovíc 2002: 40), jejíž funkce korespondují s funkcemi původního supina. V češtině se nad syntaktickými stopami staročeského supina zamýšlí Karlík (2013: 205n.). Především tak vysvětluje odlišné tvary příslovečného určení místa po slovesech pohybu s infinitivem (původně supinem) a po jiných než pohybových slovesech s infinitivem,⁵ kde se adverbiale pojí k celé struktuře s pohybovým slovesem, zatímco v ostatních případech se pojí pouze k infinitivní struktuře (Karlík 2013: 210, 214).

V češtině, slovenštině i lužické srbštině jsou **modální funkce** infinitivu omezené, rozvinuté jsou naopak ve východoslovanských jazycích a také v polštině. Polský infinitiv má obecně blízko k ruskému infinitivu, a to jak svými modálními funkcemi, tak celkovou verbalizací, tj. užitím ve funkci predikátu, s částicí *by* i dativem činitele. Polština má také spojení infinitivu se slovesem *mieć* s modálním významem (viz německé *haben zu inf.*). Ve východoslovanských jazycích jsou velmi hojné infinitivní věty s různými modálními významy, jazyky se mezi sebou liší pouze emocionálností. Všechny východoslovanské jazyky mají také činitelský dativ a mohou s částicí *бы* (б) vyjadřovat i ireální význam (Соп. г. РУ: 477 а Сбл: 75п.). „В восточнославянских языках, в отличие от других, старинные славянские инфинитивные конструкции с выраженным дательным падежом производителя действия до сих пор занимают системное место.“ (Mrázek 1972: 98).

Čeština a slovenština také na rozdíl od jiných slovanských jazyků neznají **valenčně nevázaný infinitiv cíle**⁶ (pol. *żeby*, rus. *чтобы*),⁷ obvyklé nejsou ani další infinitivní konstrukce po spojkách podmínkových, objektových a příslovečných, které známe z polštiny a východoslovanských jazyků (pol. *żeby*, *czy*, *jeśli*, *gdyby* apod.).

Proti tomu má čeština, slovenština, slovinština a lužická srbština syntaktický kalk z němčiny – **infinitiv s akuzativem**,⁸ který odpovídá v jiných slovanských jazycích vedlejší větě, participiální konstrukci, příp. podstatnému jménu slovesnému.⁹

5 Srov. *Jel jsem studovat do Brna / *v Brně. Rozhodl jsem se studovat *do Brna / v Brně.* (Karlík 2013: 210).

6 V jihoslovanském areálu i tyto funkce přejímá konstrukce s *da*: *Rekla mi je da dođem sutra.* (Ronelle 2006: 223, 249).

7 V horní lužické srbštině se objevuje mimo spisovný jazyk, zjevně podle německého vzoru (Giger 1998: 92).

8 Srov. č. *Slyším ptáka zpívat*, slov. *Počujem vtáka spievať.*

9 Pol. *Słyszę, jak/że ptak śpiewa*; rus. *Слышу пенье птицы.* Srov. Růžička (1963: 854).

Příčestí

Systém původních slovanských příčestí se v jednotlivých jazycích vyvíjel odlišně. Do určité míry společnými impulsy ve vývoji byl vliv církevní slovanštiny, snaha o obnovení systému v době národního obrození a postupné zjednodušování systému. Systém se vyvíjí velmi pomalu, a proto ve všech jazycích nacházíme stopy starších prostředků (např. bývalá příčestí na *-m* v běloruštině, bulharštině). V řadě případů je obtížné stanovit, do jaké míry je využívání daného prostředku paradigmatické a do jaké míry je už pouze lexikálním prostředkem (srov. příčestí na *-l* v bulharštině, češtině, polštině). Společným rysem všech neurčitých tvarů slovesných, ale především příčestí a přechodníků, je jejich knižní styl, který se ve srovnání s jinými jazykovými prostředky vyvíjí pomaleji. Je tedy obtížné posoudit, zda se daný prostředek v jazyce postupně přestává používat, nebo je jeho užití omezené, ale přesto živé. V tomto ohledu je také třeba zmínit vliv bilingvismu a další vnějazykové vlivy.¹⁰

Všechny slovanské jazyky mají příčestí min. trpná na *-n/-t*.¹¹ V rámci českého systému jsou tato příčestí nejaktivnější,¹² ale přesto nedosahují frekvence polských¹³ a ruských příčestí. Čeština i v tomto případě častěji užívá vedlejších vět s určitým slovesným tvarem. Ve slovenštině nemají příčestí na *-n*, *-t* často pasivní význam a nepoužívají se v pasivních konstrukcích.

V západoslovanských jazycích a slovinštině známe i rezultativní konstrukce se slovesem *mít* (např. slov. *mať požaté*), jejichž užití ubývá směrem na východ. Formálně shodnou, avšak významem odlišnou konstrukci najdeme i v makedonštině, kde má ovšem význam dějového perfekta (*Imam spano. Se imam bričeno*).¹⁴ Ve všech západoslovanských jazycích se také vyskytuje spojení participia v jednočlenných větách se sponou *být* (např. slov. *v izbe bolo prestreté*). Polština a ukrajinština mají tvary na *-no*, *-to* jako neosobní préteritum s lidským implicitním subjektem (ukr. *Останній екзаме*

10 Například vliv ruštiny na běloruštinu, vzájemné vztahy jihoslovanských jazyků, vliv němčiny na češtinu, slovinštinu a další.

11 Lužická srbština a ruština tvoří paradigmaticky příčestí na *-t*.

12 Růžička se snaží najít paralelu mezi českým a německým přič. min. trpným, resp. part. perf. (Růžička 1963: 843).

13 Pro polštinu je ve srovnání s češtinou příznačná „hojnost participiálních vazeb“ (Lotko 1977: 139), a to i ve srovnání se slovenštinou (Sokolová – Vojteková – Mirosławska – Kyseľová 2012: 247).

14 Srov. německé věty: *Ich habe geschlafen. Ich habe mich rasiert.*

складено, школу закінчено.).¹⁵ V ukrajinštině má kategorie přechodnosti daleko silnější pozici než v ruštině a vytváří opozici činných a trpných přičestí. Ruská trpná participia mohou mít v predikátu i krátký tvar (Окно открыто.). Silnější verbální charakter ruských přičestí podtrhuje i to, že v ruštině neztrácení přičestí rekcí, ukrajinština takovou možnost nemá (srov. rus. читающий/ читавший/ прочитавший книгу – *співаючий арію, співаючий юнак) (Соп. г. Р.: 410). Ukrajinská ani běloruská participia nemohou mít zvrtné tvary přičestí. Rozdíly mezi ruštinou a ukrajinštinou „носят внесистемный характер, и в способности образовать причастие от конкретного глагола языка могут как совпадать, так и расходиться.“ (Соп. г. РУ.: 413). Ruština má jedinečné možnosti pro kombinaci pasivních a aktivních participií. Vedle trpných tvarů mohou mít pasivní význam i tvary s postfixem -ся (строящийся дом), které kompenzují řídké tvoření pasivních tvarů nedokonavého vidu, případně jejich stavový význam. V ukrajinštině a běloruštině se přičestí užívá v daleko menší míře než v ruštině a blíží se tak češtině (Сбл: 102).

Přičestí na -n/-t konkurují ve slovanských jazycích přičestím na -l. V češtině mluví Kopečný o „téměř paradigmatickém“ přičestí na -n/-t a „méně paradigmatickém“ přičestí na -lý (Kopečný 1962: 137n.). Podobná situace je v polštině. Naproti tomu ve spisovné slovenštině a lužické srbštině l-ové tvary zcela chybí. Univerzálním přičestím se tvary na -n/-t staly v makedonštině a také ve slovinštině postupně nahradila přičestí na -n/-t přičestí na -l. Rovněž v srbštině a chorvatštině mají tvary na -n/-t tendenci stát se univerzálním přičestím (Damborský 1967b: 91).¹⁶

Přičestí na -l se zachovalo jako aktivní přičestí minulého času v bulharštině, která je oproti ostatním slovanským jazykům využívá širěji (Běličová 1998: 99), a také v běloruštině a ukrajinštině. V ukrajinštině má jen omezené využití, naproti tomu v běloruštině postupně nahrazuje ostatní participia. Ustupují především participia na -м, která jsou příznaková jako rusismy. Za nevhodná jsou považována i participia na -ўш (-ш-). Ruština jako jediný východoslovanský jazyk nahradila přičestí na -l tvarem utvořeným od přechodníku na -(в)ший.¹⁷ Pozoruhodný je vliv těchto tvarů především

15 Tyto tvary mají rysy určitých slovesných tvarů, obligatorně mají zvrtné zájmeno a zachovávají slovesnou rekcí. V polštině se nazývají „trpný adverbialní přechodník“ (imiesłów bierny przysłówkowy). V ukrajinštině se (s výjimkou přítomnosti) pojí s pomocným slovesem.

16 L-ové tvary se používají i v samostatných větách, pozdravech a zvoláních (Добро дошли, драгу зосту!) nebo v přívlasktu (Чуо се промукао глас наредника).

17 Převážně od dokonavých sloves.

v době národního obrození na ostatní slovanské jazyky.¹⁸ Příčestí na -(v)ší najdeme v češtině, slovenštině i slovinštině, kde však mají velmi omezené využití a knižní charakter.

Příčestí přítomná činná, která známe z češtiny, se zachovala ve všech slovanských jazycích s výjimkou běloruštiny, srbštiny, chorvatštiny a makedonštiny. I zde jsou podstatné mezijazykové vlivy především v době národního obrození. V lužické srbštině se v tomto období rozšířilo příčestí na -cy. V polštině se může používat toto příčestí i se sponou (Matka jest umierająca) i v doplňku (Widziałam go pałacego), tedy tam, kde slovenština i čeština používají určitý tvar slovesný, případně infinitiv. Aktivně užívá toto příčestí i ruština, naproti tomu ukrajinština¹⁹ ho využívá omezeně a upřednostňuje vedlejší věty přívlasktové.

Nejbohatší systém příčestí se zachoval v ruštině, kde se jako v jediném jazyce zachovalo i přítomné příčestí trpné na -m, i zde je však jeho tvoření omezené. V bulharštině, která má nejrozvinutější systém příčestí mezi jihoslovanskými jazyky, se v současnosti mluví o určité renesanci tvarů na -m.²⁰

Přechodníky

Jestliže je systém příčestí v jednotlivých slovanských jazycích do značné míry odlišný, systém i tvary přechodníků jsou velmi podobné. Podstatné rozdíly jsou však v četnosti jejich užití, s výjimkou bulharštiny, makedonštiny a dolnolužické srbštiny disponují slovanské jazyky dvěma přechodníky, které vyjadřují vid a relativní čas. Kategorie slovesného rodu ustupuje obecně do pozadí. I v jazycích, v nichž se užívají i pasivní tvary (rus.), jsou možnosti jejich tvoření omezené.²¹ Přechodníky jsou neměnné s výjimkou češtiny, kde se však přechodníky v současném jazyce téměř neuvžívají. Čeština preferuje určitý tvar slovesný ve větě hlavní nebo vedlejší. Pro celkový obraz jazyka tak můžeme vyvozovat závěry spíše z nepoužívání tohoto prostředku než z jeho vlastností.

Podobnou situaci najdeme v lužické srbštině (Giger 1998: 91). O něco vyšší frekvenci má přechodník ve slovenštině, kde tvary dokonavého vidu (*napišuc*) postupně nahradily dnes již archaické přechodníky s koncovkami

18 Viz blíže Giger (2008).

19 S původními slovanskými sufixy -уч/-юч, -ач/-яч.

20 V odborné terminologii vznikly termíny s podobnými příčestími. Srov. *спускаем апарат, обрабатваемі площи* (Молошная 2007: 68п.).

21 Tvoří se pouze od dokonavého vidu (*будучи построен*).

-v, -vši. Tento vývoj je mezi slovanskými jazyky ojedinělý (Giger 2008: 22). Ve slovenštině tedy došlo k vytvoření jednoho univerzálního přechodníku. I tento přechodník se však využívá pouze ve spisovném jazyce. Ze západoslovanských jazyků využívá přechodníky neaktivněji opět polština (Giger 1999: 206). I v tomto směru má blíže k ruštině. V polštině i ruštině se může s přechodníkem pojit činitelský dativ. Polský přechodník si obligatorně zachovává reflexivní částici, a to na rozdíl od ukrajinštiny a shodně s ruštinou a běloruštinou. Východoslovanské jazyky se ovlivňují při tvoření přechodníků navzájem. Stejným způsobem se tvoří přechodníky v ukrajinštině i běloruštině, ovšem v nářečích se objevují tvary převzaté ze sousedních jazyků. Ve východoslovanských jazycích se mohou přechodníky pojit k hlavní větě pomocí spojky (např. rus. *как*, ukr. *неначе*). V některých běloruských nářečích se používá přechodník i jako predikát, a to se sponou nebo i bez ní²² (Сёл: 104).

V lužické srbštině odpovídá českým konstrukcím s infinitivem po slovesech smyslového vnímání (typu: *Vidím tě stát. Nechal ho čekat.*) konstrukce s přechodníkem (Mrázek 1969: 101), který však často adverbializuje, případně celá konstrukce frazeologizuje.²³

Podstatné jméno slovesné

Řazení podstatného jména slovesného mezi neurčité slovesné tvary není pro všechny jazyky stejné. V západoslovanských jazycích, slovinštině a bulharštině mají verbální substantiva jednoznačně slovesný charakter. Nejednoznačné je jejich zařazení v makedonštině, srbštině a chorvatštině. Ve východoslovanských jazycích vůbec nepatří do slovesného paradigmatu.

V západoslovanských jazycích vyjadřují podstatná jména slovesná vid i slovesnou vazbu, s výjimkou lužické srbštiny mohou při sobě mít i zvrtné zájmeno. V lužické srbštině a v menší míře i v češtině existují pod vlivem němčiny spojení typu *To není k vidění. / To njeje k widženiju.* (Schuster-Šewc 1973: 195). V češtině a slovenštině je jejich postavení v rámci slovesného systému okrajové. Naproti tomu v polštině se užívají běžně ve všech stylech a jejich tvoření je velmi produktivní. Odpovídá to celkové tendenci k nominalizaci v polštině. Lotko klade vysokou míru užívání deverbativních substantiv do souvislosti s vyšší mírou neosobních konstrukcí v polštině oproti osobním prostředkům v češtině (Lotko 1977: 140). Čeština a sloven-

22 Např. *Сын даўно ажаніўшыся. Ужо сонца было зайшоўшы.*

23 Např. *stejo a ležo wostajíc. Stejo wostać a so wjace dale njehibnyć.*

ština upřednostňují určité tvary slovesné ve vedlejších větách,²⁴ slovenština také infinitiv. Damborský uvádí, že užití podstatných jmen slovesných sblíží polštinu s ruštinou (Damborský 1967: 18). V ruštině je ovšem podstatné jméno slovesné se slovesným systémem spojeno jen volně, na rozdíl od polštiny nevyjadřuje vid ani nemá možnost vyjádřit reflexivitu.

U jihoslovanských jazyků je podstatné jméno slovesné součástí slovesného paradigmatu v bulharštině a slovinštině. V bulharštině si konkurují dva sufixy *-ние* a *-не*. Suffix *-не* pronikl do spisovného jazyka z dialektů a v současném jazyce je aktivnější. Koncovka *-ние* se aktivizovala v době národního obrození a dnes se často nahrazuje jako církevněslovanský a ruský vliv.²⁵ Jejich užití je ovšem omezené. „В ряде случаев считается более правильным использование придаточного предложения вместо отглагольного существительного.“ (Молошная 2007: 73). V makedonštině,²⁶ srbštině a chorvatštině je tvoření podstatných jmen slovesných omezené a jejich zapojení do verbálního systému je volné. Srbština a chorvatština mají u této kategorie omezené možnosti pro vyjádření vidu.²⁷ V makedonštině zastává podstatné jméno slovesné funkce, které v jiných slovanských jazycích vykonává infinitiv (Friedman 2003: 225).

Závěr

Jak možnosti, tak frekvence využití neurčitých tvarů slovesných jsou nejvyšší v ruštině a polštině. Polština má z hlediska neurčitých tvarů slovesných blízko k východoslovanským jazykům. Na rozdíl od východoslovanských jazyků zde mají slovesný charakter i podstatná jména slovesná, která ve východoslovanských jazycích nepatří do slovesného paradigmatu.

- 24 Na druhou stranu běžně české konstrukci na čtení je už *tma* odpovídá ruská konstrukce s infinitivem *уже темно читать*, ale i zde jde o konkurenci neurčitého slovesného tvaru. Růžička (1963: 855) také upozorňuje na některé paralely mezi češtinou a němčinou a na odlišnosti mezi češtinou a ruštinou, např. transformace nominativu do instrumentálu (*посещение Чайковского в Прагу – návštěva Čajkovského v Praze – Tschaikowskis Besuch in Prag*).
- 25 *Срoв. Министертво на народното просвещениe – днес Министертво на народна просвета*. Молошная uvádí i významový rozdíl mezi oběma slovo tvornými prostředky: „В значении суффикса *-ние* содержится меньше глагольности, чем в суффиксе *-не*. В то время как имена на *-ние* передают чаще всего отвлеченные понятия, формы на *-не* отличаются более конкретным процессуальным значением.“ (Молошная 2007: 72).
- 26 Tvoří se pouze od sloves nedokonavého vidu (*срoв. Молошная 1996: 43*).
- 27 Vidové dvojice se tvoří jen od některých sloves *stvaranje* (proces) – *stvorenje* (výsledek). V některých případech se dvojice verbálních substantiv liší pouze přízvukem (Ronelle 2006: 183n).

Z hlediska infinitivu se vydělují dvě skupiny. Ve většině jihoslovanských jazyků infinitiv vymizel nebo je výrazněji oslaben a místo něj se využívá konstrukce s tvarem určitého slovesného tvaru s *da*. Ve východoslovanských jazycích a polštině má naproti tomu řadu modálních funkcí – zachovalo a rozvinulo se spojení infinitivu s dativem jako označením původce infinitivního děje.

Podstatná jména slovesná patří do slovesného systému u západoslovanských jazyků, bulharštiny a slovinštiny, neslovesný charakter mají ve východoslovanských jazycích a přechodný charakter ve většině jihoslovanských jazyků.

Kromě obecných zákonitostí tvoření a užívání neurčitých tvarů slovesných se jazyky také odlišují celou řadou konkrétních vazeb, které se vyvinuly na základě kontaktu s neslovanskými jazyky, z tohoto pohledu je podstatný především vliv němčiny na západoslovanské jazyky a slovinštinu a vliv turečtiny a řečtiny na jihoslovanské jazyky.

Bibliografie:

- Belić, B. (2005): *Complement verb variation in Present-Day Serbian*, citováno z: https://etd.ohiolink.edu/ap:0:0:APPLICATION_PROCESS=DOWNLOAD_ETD_SUB_DOC_ACCNUM::F1501_ID:osul125075094_attachment
- Béličová, H. (1998): *Nástin porovnávací morfologie spisovných jazyků slovanských*. Praha: Karolinum.
- Damborský, J. (1967): *Participium l-ové ve slovanštině*. Warszawa: Państwowe Wyd. Nauk.
- Friedman, V. (2003): An outline of Macedonian Grammar, in: *Две американски граматика на современото македонски стандарден јазик*. Скопје: МАНУ, s. 173–262.
- Giger, M (1999): Prechodné miesto slovenčiny medzi západoslovanskými jazykmi z typologického hľadiska: syntax. in: *Varia VIII*. Bratislava: SAV, s. 203–215.
- Giger, M. (1998): Zur typologischen Stellung des Obersorbischen innerhalb der westslawischen Sprachen: das Verbalsystem, in: *Polyslav*, sv. 1. München: Sagner, s. 83–97.
- Giger, M. (2008): Partizipien als Exportschlager: Zum Einfluss des Russischen auf andere slavische Sprachen im 19. Jahrhundert, in: *Slavistische Linguistik 2006/2007*. München: Sagner, s. 125–152.
- Karlík, P. (2013): Supinum v češtině, in: *Miklošičeva monografija*. Ljutomer: Gimnazija Franca Miklošiča, s. 205–215.
- Kopečný, F. (1962): *Základy české skladby*. Praha: SPN.
- Ковалев, Н. (2000): *Современный сербский язык*. Волгоград: ВолГУ.
- Lotko, E. (1977): Typologie slovanských jazyků, zejména češtiny a polštiny, in: *Slavica Lublinensia et Olomucensia*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, s. 130–147.
- Lotko, E. (1997): *Synchronní konfrontace češtiny a polštiny*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Marušič, F. – Žaucer, R. (2005): *On phonologically null verbs. Go and beyond*. Citováno z http://www.ung.si/~fmarusic/pub/marusic&zaucer_2005_null_go.pdf
- Mirosławska, W. – Sokolová, M. (1996): K problematice polského a slovenského slovesa. Syntaktické funkcie infinitívu v polštině a slovenčine, in: *Varia V*. Bratislava: SAV, s. 59–64.

- Молошная, Т. (1996): Грамматическая категория глагольной репрезентации в современных славянских языках, in: *Славяноведение* 4, Москва: Наука, с. 35–45.
- Молошная, Т. (2007): Заметки о развитии грамматического строя болгарского и других славянских языков под влиянием русского языка, in: *Ареальное и генетическое в структуре славянских языков*. Москва: РАН, с. 67–76.
- Mrázek, R. (1969): Syntaktické archaismy horní lužičtiny, in: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské university*, roč. 18, č. A17. Brno, s. 93–104.
- Mrázek, R. (1972): Славянский синтаксический тип „Мне нечего читать“, in: *Studia minora facultatis philosophicae universitatis Brunensis*, č. A20. Brno, s. 97–105.
- Pranjković, I. (2002): *Hrvatska skladnja*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Ronelle, A. (2006): *Bosnian, Croatian, Serbian, a Grammar: With Sociolinguistic Commentary*. The University of Wisconsin Press.
- Růžička, R. (1963): Zur syntaktischen Typologie moderner slawischer Sprachen, in: *Zeitschrift für Сбл* (1980): *Сучасная беларуская літаратурная мова, марфалогія*, пад рэд. Ф. Я. Янкоўскага, Мінск: Выш. Школа.
- Slawistik* 8. Berlin: Akademie Verlag, s. 833–860.
- Schuster-Šewc, H. (1973): Zu einigen Besonderheiten der Satzmodalität im Sorbischen, in: *Otázky slovanské syntaxe III*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně, s. 191–196.
- Соп. г. РУ (2003): *Сопоставительная грамматика русского и украинского языков*. Киев: Наукова думка.
- Sokolová, M. – Vojteková, M. – Mirosławska, W. – Kyselová, M. (2012): *Slovenčina a polština. Synchrónne porovnanie s cvičeniami*. Prešov: Prešovská univerzita.